

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора **Мозгальної Наталії Георгіївни** на дисертаційну роботу **У Цзяньцінь «Формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Вивчення тексту дисертації здобувача та опублікованих наукових праць дає підстави для представлення розгорнутої характеристики основних результатів дисертаційної роботи та визначення її відповідності «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

1. Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими планами, програмами, темами

Основною метою сучасної освіти є формування творчої, самостійної особистості, яка прагне до саморозвитку, самоосвіти, здатна навчатися впродовж усього життя. Реалізація цієї мети значною мірою залежить від ефективності самостійної праці учнів. У контексті фортепіанного навчання самостійна робота є важливою умовою повноцінного оволодіння музично-виконавськими уміннями, оптимізує процес самостійного опрацювання музичних творів, сприяє розвитку самостійності мислення, рефлексії, творчих здібностей, націлена на самостійний пошук способів виконавського втілення творів, що значно підвищує якість фортепіанного навчання учнів. У цьому сенсі важливого значення набуває формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання.

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що дисертація є складовою плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів музичного мистецтва». Тема дисертації затверджена

Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова (протокол № 9 від 30 березня 2017р.).

Мета дослідження досягнута, а завдання вирішені у повному обсязі, що дає підстави для представлення роботи до публічного захисту.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна

Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень дисертації, отриманих результатів, висновків та рекомендацій підтверджується використанням загальнонаукових, теоретичних та практичних методів дослідження. Тему дослідження розглянуто всебічно та докладно. Логічна структура роботи визначається її метою, сформульованими науково-практичними завданнями. Основні наукові результати дослідження отримані дисертантом особисто і характеризуються науковою новизною. До найбільш суттєвих наукових положень, висновків та рекомендацій, які відзначаються науковою і практичною цінністю, слід віднести такі: *вперше*:

- розроблено компонентну структуру формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах;

- визначено критерії, показники та рівні сформованості даного феномена;

- розроблено методичну модель формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в позашкільних закладах мистецької освіти, що включає наукові підходи, педагогічні умови та принципи, комплекс методів і прийомів.

Уточнено: поняття «уміння самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання».

Подальшого розвитку набули методи комплексної діагностики та рівні сформованості умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання; методика фортепіанного навчання в позашкільних закладах мистецької освіти.

Слід відмітити, що отримані автором наукові результати мають достатній ступінь обґрунтованості, що підтверджується аналізом психолого-педагогічних,

методичних праць щодо проблеми формування умінь самостійної роботи підлітків, апробацією результатів дослідження на міжнародних науково-практичних конференціях. Висновки та рекомендації є логічним завершенням проведеного дослідження.

3. Значущість результатів дослідження для науки і практики

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробці й апробації методики поетапного формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання; можливості використовувати матеріали дослідження у музичній освіті як України, так і Китаю. Основні теоретичні положення дослідження та методичні рекомендації можуть бути використані як навчальний матеріал у курсі: «Методика викладання дисципліни кваліфікації», для оновлення змісту предмету «Музичний інструмент», а також для створення методичних рекомендацій та навчально-методичних посібників з метою оптимізації самостійної роботи школярів у процесі фортепіанного навчання.

Впровадження результатів дисертаційного дослідження здійснено в освітній процес: факультету мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка №124 від 21.05. 2021р.); Корсунь-Шевченківської мистецької школи імені К.Г. Стеценка (довідка № 07 від 27.05.2021 р.); Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (довідка № 1811 від 30.06. 2021р.); ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (довідка № 68-21-344 від 01.06.2021р.).

4. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Дисертаційна робота У Цзяньцінь охоплює дослідження широкого кола питань, які знайшли відображення у відповідній структурі та змісті. Дисертація має традиційну структуру та складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У Вступі обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми, сформульовано об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, розкрито

наукову новизну, практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів (с. 21-26).

У першому розділі – «Теоретико-методологічні основи формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах» - на основі взаємодії особистісно-орієнтовного, інноваційного, діалогового, рефлексивного, творчо-діяльнісного підходів уточнено сутність поняття «уміння самостійної роботи підлітків», яке визначається нами як здатність учня до самостійної пізнавально-пошукової діяльності, прагнення самостійно здобувати знання, знаходити власні способи роботи, що базуються на самостійності мислення, рефлексії, свідомому самоконтролі фортепіанної навчально-виконавської діяльності.

У другому розділі – «Методичне забезпечення процесу формування умінь самостійної роботи підлітків у фортепіанному навчанні» - виокремлено провідні принципи, дотримання яких уможливило успішне формування умінь самостійної роботи підлітків, а саме: принцип зацікавленості самостійною роботою, діалогічної взаємодії, принцип свідомості й активності навчання, рефлексивності, розвивального навчання, самостійної спрямованості навчання. У розділі автором визначена структура, критерії та показники формування умінь самостійної роботи підлітків у фортепіанному навчанні, що охоплює мотиваційно-спрямований, пізнавально-операційний, рефлексивно-корекційний, результативно-діяльнісний компоненти. Для успішного формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах автором розроблені педагогічні умови та методичну модель формування означеного феномена та визначена поетапність експериментальної методики.

У третьому розділі – «Дослідно-експериментальна робота з формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання» – на основі діагностики сформованості умінь самостійної роботи підлітків, виявлено загальний стан досліджуваної проблеми в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах та визначено рівні, яким надано кількісні й якісні характеристики. Упровадження методики формування умінь самостійної

роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання охопило проходження етапів, на кожному з яких була поставлена мета, визначався зміст, закладалися механізми формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання, виявлялися умови здійснення і підводився результат.

У цілому дисертацію можна вважати завершеною науковою працею, результати якої характеризуються науковою новизною та розв'язують конкретне наукове завдання – формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах. Загалом, робота відповідає визначеним вимогам.

5. Повнота викладу результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях

Наукові положення та висновки дисертаційної роботи У Цзяньцінь достатньо повно відображені у 7 наукових працях, із них: 2 статті – у наукових фахових виданнях з педагогіки, 2 – у зарубіжних виданнях.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

У дисертаційній роботі У Цзяньцінь є певні недоліки, що викликають зауваження дискусійного характеру:

1. У першому розділі дисертації теоретично обґрунтовані наукові підходи, які забезпечують методологічну основу формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання. На нашу думку, варто було б ширше висвітлити діалогічний підхід до означеного процесу.

2. У дисертації розроблена структура формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання, що охоплює чотири блоки компонентів: мотиваційно-спрямований, пізнавально-операційний, рефлексивно-корекційний, самостійно-діяльнісний. Виникає питання, як рефлексивно-корекційний компонент забезпечує спроможність підлітків до саморегуляції та самокорекції музичного виконання.

3. Розроблена авторкою система принципів положень підготовки учнів до самостійної пошукової діяльності включає принцип урізноманітнення видів і форм діяльності учнів у процесі розвивального навчання. На наш

погляд, варто було б ширше висвітлити вищезазначені види і форми діяльності підлітків у процесі фортепіанного навчання.

4. Третій етап формувального експерименту спрямований на формування рефлексивно-корекційного компоненту. Бажано було б ширше розкрити, як цей етап експериментальної роботи сприяв розвитку здатності підлітків до самооцінювання, самоаналізу та саморегуляції власної музично-виконавської діяльності.

5. У процесі музично-виконавської діяльності підлітків був широко використаний репертуар їхнього фортепіанного навчання. Бажано було подати його у додатках.

7. Загальні висновки

Отже, дисертаційна робота У Цзяньцінь «Формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах», є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її автор – У Цзяньцінь заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри музикознавства,
інструментальної підготовки та хореографії
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Н.Г.Мозгальова

